

Paraziti v nás - téma, o kterém se příliš nemluví

Paraziti jsou živé organismy, které se přizívují na tělech živočichů. Nevyhýbají se ani lidskému. Někteří se vyskytují ve střevech, jiní v trávicím traktu a další mohou pomocí lymfatického či krevního řečiště putovat kamkoliv v organismu. Ačkoliv se jich v našem zeměpisném podnebí nevyskytuje tolik, neznamená to, že se jich nemusíme obávat. Infikovat se jimi lze velmi snadno.

Nebezpečí hrozí nejen z výkalů domácích zvířat, ale i z mazlení s nimi.

Nejčastější příznaky onemocnění střevními parazity

- bolesti břicha
- průjem
- svědění konečníku (typické pro roupy)
- nechutenství
- plynatost
- nafouklé břicho
- kožní problémy
- alergie

- anémie
- poruchy spánku
- chronická únava

Dnes 7:21

Přenos parazitů bývá různý, ale nejčastěji se do těla dostanou v potravinách, které nebyly dostatečně tepelně upraveny či před konzumací důkladně omyty, špinavýma rukama, vodou, půdou, pískem.

Paraziti se do těla dostávají ale také při kontaktu s domácími mazlíčky. Proto je tak důležité je pravidelně odčervovat. Červi psů a koček nejsou rizikem pouze pro jejich zdraví, ale i zdraví člověka.

Hrozby od domácích mazlíčků

„Třeba škrkavky dorůstají v těle zvířete do délky 5 až 15 cm. V okolí zvířete však škodí v mnohem nenápadnější formě – v podobě infekčních vajíček. Ta se do okolí zvířete dostávají prostřednictvím trusu infikovaného psa či kočky. Tato vajíčka jsou pouhým okem neviditelná – měří méně jak desetinu milimetru. Navíc představují hrozbu trvající až několik let, po něž jsou schopna v okolním prostředí přežít, aniž by se zmenšovala jejich infekčnost,” vysvětluje MVDr. Václav Bartoš z Veterinární kliniky TooVET z Hradce Králové a dodává:

„Jsou-li pes či kočka napadeni škrkavkami, v jejich těle jich parazituje hned několik. Jediná škrkavka během jednoho dne vyprodukuje až 200 000 vajíček. Ta se pak nacházejí v trusu napadeného zvířete a mohou být zdrojem nákazy jiného psa, kočky nebo člověka.”

Studie České zemědělské univerzity přinesla alarmující čísla. Došla k závěru, že z 2223 psů je celkem 259 z nich napadeno vnitřními parazity. To v konečném součtu představuje celkem 35 kg trusu, v němž jsou vajíčka parazitů. Polovina tohoto infikovaného trusu v sobě obsahuje 170 000 000 vajíček škrkavek, která denně zamoří prostředí Prahy. Studie totiž prokázala, že 1 g trusu obsahuje 10 000 vajíček parazitů.

Hrozba tedy číhá na jakýchkoli místech, kde se pohybují neodčervení psi a kočky.

„Bohužel nebezpečí hrozí nejen z výkalů domácích zvířat, ale i z mazlení s nimi. Pokud psovi nebo kočce zůstala v tlamě blecha, a olízou člověka, který si posléze neumyje ruce a začne jimi cokoliv jíst, snadno pozře i tu blechu, která se může stát zdrojem tasemnic. Zároveň není pravdou, že malá štěňátka a koťátka nakažena být nemohou. Jednak se s touto nákazou mohou již narodit (získají ji od matky) anebo ji získají od matky z mateřského mléka.”

Nejznámější paraziti u nás

Roupi - přenáší se nemytými rukama a projevují se svěděním v konečnicku

Škrkavky - žijí v tenkém střevě a nakazit se jimi můžete špatně omytou zeleninou

Tasemnice - nakazit se můžete nedostatečně tepelně upraveným masem

Lambie - bičíkovec žijící v tenkém střevě, šíří se infikovanou vodou či rukama

Jak se zjistí paraziti

O některých parazitech se dozvíte sami, jelikož je lze objevit ve stolici či na spodním prádle. Nejčastěji se tak jedná o roupy, škrkavky či tasemnici. „Další možností je vyšetření krve, kdy se objeví například změny v krevním obraze či změny jaterních testů. Nebo nepřímo zobrazovacími metodami (ultrazvukem, CT či magnetickou rezonancí), které prokážou například cysty (ty způsobuje echinokok) či abscesy (ty zase poukazují na toxoplazmózu).

Dále je možné předpokládat, že na parazity upozorní obtíže jako epilepsie, neurologické změny, zvětšené uzliny či horečka. Dotyčný se posléze většinou přizná, že má rád syrové maso či má doma kočky nebo psy.

Následuje obvykle parazitologické vyšetření stolice, které zjišťuje přítomnost vajíček či částí parazitů ve stolici, vyšetření krve pak určuje přítomnost plasmodií v krvi u malárie, sérologické vyšetření zjišťuje protilátky proti parazitům. Na svrab pak může upozornit i svědění kůže a typické chodbičky na kůži,” vysvětluje pro server Ulékaře.cz MUDr. Jana Moravcová z Kliniky infekčních, parazitárních a tropických nemocí Nemocnice Na Bulovce v Praze.

Dětské parazitózy

Děti jsou parazity ohroženy mnohdy více než dospělí. Nejčastěji se jich týká nákaza roupy a škrkavkou. V těchto případech se nejedná o závažné onemocnění.

Dále je ohrožují kožní paraziti, jako zákožka svrabová, blecha, veš, klíště – podstata rizikovitosti zde nebývá v přítomnosti samotného parazita, ale v možnosti přenosu bakteriální či virové nákazy (klíšťová meningoencefalitida, borelióza).

V současné době se do skupiny začíná opět řadit i štěnice, která se začíná v posledních letech opět šířit po celém světě, včetně vyspělých evropských zemí – odhaduje se, že ročně stoupá jejich výskyt dvojnásobně a podobný trend je patrný i v České republice.

Parazitózy dospělých

Tasemnice – i když se může jednat o velké živočichy parazitující ve střevech člověka (délka i přes 1 m), většina tohoto onemocnění probíhá bezpříznakově nebo jen s nespecifickými trávicími obtížemi typu nechutenství, nevolnost, průjem.

Opravdovým rizikem onemocnění tasemnicí je možnost usídlení jednoho z vývojových stadií (cysticercus = boubel) v mozku se závažnou prognózou.

Trichomoniáza – přenos pohlavním stykem

Toxokaróza – nejčastěji získaná od psů a koček. Vajíčka parazita obsažená ve výkalech zvířat dozrávají v půdě a člověk se nakazí při kontaminaci potravy. Larva parazita se zachytí v lidském střevě, následně cestuje po celém organismu a usídí se v játrech či plicích.

„Nejčastějším příznakem je horečka, zvětšení lymfatických uzlin, jater a sleziny a dechové obtíže. Pokud se larva usídí v lidském oku, tak může dojít k trvalému poškození zraku.

Onemocnění lze odhalit pomocí vyšetření krve. Léčba je složitá a dlouhodobá zejména u oční formy,” upozorňuje lékařka MUDr. Hana Mojžíšová z OB klinik.

Toxoplazmóza – běžná infekce, často probíhá bez příznaků, nebo jen se zvětšením lymfatických uzlin. Infekce je však nebezpečná pro těhotné ženy v 1. a 2. trimestru těhotenství, kdy může vyvolat poškození plodu a u pacientů s poruchou imunity (po transplantacích orgánů, při chemoterapii a radioterapii při onkologických onemocněních a při HIV).

Zdroj nákazy – trus kočkovitých šelem, zejména mladých koček ve věku 3-8 měsíců. Lékaři parazita odhalí při vyšetření krve. Léčba je dlouhodobá a náročná.

Echinokokóza - onemocnění způsobené parazitem Echinococcus (lidově liščí tasemnice či měchožil). Jeho hlavními nositeli jsou v našich podmínkách lišky, kuny, psi a kočky. Tato zvířata se echinokokem mohou nakazit po jídání menších masožravců a býložravců (nejčastěji drobných hlodavců, především myši), kteří představují mezihostitele parazita.

Infekce člověka je následkem požití vajíček nebo článků echinokoka, ke kterému může dojít například v souvislosti s úklidem exkrementů výše uvedených zvířat, používáním jídelního nádobí domácích zvířat, olizováním tváře nebo rukou domácími zvířaty, koupáním ve vodojemech, nebo po požití nemytých lesních plodů (jahod, malin, borůvek, hub), na kterých mohou ulpívat části parazita.

Člověk se může nakazit i od zdravého psa, na jehož srsti ulpí výkaly nemocných psů. Závažnost echinokokózy závisí na lokalizaci, druhu, rozšíření a velikosti cyst, které vznikají v těle člověka následkem infekce. Na začátku onemocnění se nejčastěji objevuje slabost, únava, dušnost, závratě, tlak v pravém podžebří a některé projevy alergické reakce.

Další fáze nemoci se projevují už konkrétními známkami postižení jednotlivých orgánů. Naštěstí je toto onemocnění opravdu vzácné.

Nestačí jen léčit. Je třeba myslet i na prevenci

I když léčba nejběžnějších parazitů nebývá náročná (každý parazit má svůj specifický lék), nejsnadnější cestou je prevence. Přestože jsou paraziti všude kolem nás, někdy stačí skutečně „jen“ dbát na hygienu a minimalizovat tak případná rizika.

„Nejezte syrové maso (zejména tatarák či tepelně neupravené uzeniny), myjte ovoce a zeleninu před konzumací, nebo ji aspoň oloupejte, nepijte nepasterizované mléko, myjte si ruce po hraní s kočkou a myjte si je také při kontaktu s nemocným, který je nakažen parazity,“ doporučuje MUDr. Jana Moravcová.

Pokud navíc patříte k velkým cestovatelům, pak je lepší po návratu z exotických destinací navštívit lékaře. Někdy se doporučuje jednou za rok absolvovat „odčervovací“ kúru, podobnou té, kterou provádíte svým čtyřnohým miláčkům.